

Det synes imidlertid af bemærkningerne, pag. 80, at fremgå, at tvivlen ved fortolkning af bestemmelsen er indskrænket til det rent praktiske spørgsmål, om der kan siges at foreligge noget tilsyn med produktionsprocessen indenfor en bestemt periode.

Dette spørgsmål kan ikke løses og er ikke løst ved den nye i forslaget givne definition; thi her støder man på en lignende fortolkningstvivil ved bestemmelsen af udtrykket „uden medvirkning af menneskelig arbejdskraft“. Omfatter dette al medvirkning af mennesker, også det blotte tilsyn, der ofte må kræves, hvis der er tale om f. eks., at et bestemt tryk eller en bestemt hastighed aflæselig på målere ikke må overskrides, selvom der ellers ikke er tale om medvirkning i egentlig fysisk forstand?

Definitionen er også praktisk uholdbar. Hvis man f. eks. tænker sig det tilfælde, at produktionsprocessen foregår i alle døgnet 24 timer, men at menneskelig medvirkning er unødvendig i 4, men ikke i 5 timer, falder en sådan produktion ikke ind under § 35, stk. 1, men muligvis ind under § 32, stk. 2, nr. 9, hvorefter arbejderne skal have lejlighed til nattehivle mellem kl. 24 og kl. 6, hvilket medfører, at den pågældende produktion må standses.

Det synes — når man sammenligner definitionen med bemærkningernes fortolkning af den tidligere definition — heller ikke klart, hvad der ligger bag udtrykket „i gang“; omfatter dette kun produktionsprocessen eller pasningen eller begge dele?

Der synes således ikke at være nogen som helst grund til at fravige den tidligere i direktoratets ovennævnte skrivelse givne definition, der gennem den i tidens løb givne fortolkning dækker begrebet døgndrift mindst lige så godt, om ikke bedre, end den nu i forslaget givne.

De i stk. 2 fastsatte 144 timer som maksimum for arbejdstiden i tre på hinanden følgende uger må vi også på det bestemteste tage afstand fra.

Langt de fleste arbejdere, der arbejder i virksomheder med døgndrift, har i løbet af tre uger mere end 144 timers arbejde, ja nogle virksomheder udnytter alle de tilladte 160 timer. Rent praktisk er det jo også således, at arbejde i døgndrift ikke ligger stille om søndagen, således at dispensation efter § 37 sikkert i reglen må gives; men dette medfører ikke automatisk dispensation fra nævnte 144 timer, d. v. s. at virksomhederne af det offentlige bliver tvunget til at antage flere arbejdere, hvorved produktionen fordyres til skade for brugerne.

En konsekvens som denne må for at kunne accepteres have en virkelig fyldestgørende begrundelse, men en sådan fremgår ikke af bemærkningerne. Vi er vel vidende om, at der nu skal foretages undersøgelser om, hvorledes døgndrift indvirker på arbejdernes sundhedstilstand; men os bekendt er der endnu ikke fremkommet noget resultat af disse undersøgelser.

Vi kan imidlertid oplyse, at den kemiske fabrik „Norsk Hydro“ har udarbejdet en redegørelse „Skiftarbeid og Helse“ over dødelighed og sygelighed hos arbejderne på skiftearbejde i denne virksomhed. Redegørelsen giver absolut intet holdepunkt for, at en sådan arbejdsform skulle være mere usund end andre, og dette resultat støttes ved visse på danske virksomheder foretagne undersøgelser, der også viser, at sundhedstilstanden hos skifteholdsarbejdere er mindst lige så god som hos andre.

Denne bestemmelse må iøvrigt som ovenfor nævnt ses i forbindelse med §§ 36 og 37, i hvilke arbejdernes søn- og helligdagsfrihed fastsættes.

Disse bestemmelser medfører et lovpligtigt helligdagsdøgn på 36—37 timer, hvilket for virksomheder, der går i 2 og 3 holds skift, medfører, at kun et af holdene kan arbejde i 6 dage, medens respektive 2. og 3. hold kun får 5 dages arbejdstid.

For industrien i almindelighed vil en sådan lovgivning anses som ganske uforsvarlig, idet den vil medføre et industrielt tilbageskridt. Hertil kan anføres, at der dels i § 36, stk. 2, er givet visse undtagelser fra hovedreglen, dels at § 37 i enkelte tilfælde giver lejlighed til at dispensere fra disse bestemmelser. Også her må vi tage stærkt afstand fra dispensationsprincippet, idet dette efter selve sagens natur virker overmåde tungt og omstændeligt, hvortil kommer, at de givne dispensationer findes spredt i forskellige årgange af lovtidende og derfor er vanskelige at holde rede på.

En dispensationsordning må opfattes således, at ministeriel tilladelse skal indhentes, hvorfor denne synes at betyde, at man på forhånd vil have bragt på det rene, om virksomhederne opfylder lovens betingelser. Noget sådant er imidlertid uheldigt, da man indenfor administrationen i nogen grad synes at være imod anvendelse af det fornødne helligdagsarbejde, hvorfor et dispensationssystem vil medføre usikkerhed på et område indenfor produktionslivet, hvor der tiltrænges faste og klare linier. Derfor har arbejdsgiverrepræsentanterne i arbejdsrådet allerede i betænkningen af 1939 henstillet, at de i lovud-